

UZASADNIENIE

Powód Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w W. w dniu 22 lipca 2021 r. (data stempla operatora pocztowego) wniósł pozew przeciwko E. C. o uznanie za bezskuteczną w stosunku do powoda czynności prawnej dokonanej w formie aktu notarialnego z dnia 20 października 2016 r. sporządzonym przez notariusza B. B. w postaci umowy darowizny udziału w wysokości 1/2 części we współwłasności nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w Mławie IV Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą KW (...). Powód wnosił ponadto o zasądzenie na swoją rzecz od pozwanej zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Prawomocnym postanowieniem z dnia 28 lipca 2021 r. Sąd Rejonowy w Ciechanowie udzielił powodowi zabezpieczenia na czas trwania procesu przez ustanowienie zakazu zbywania i obciążania przez pozwaną E. C. udziału we współwłasności nieruchomości, stanowiącego przedmiot niniejszego procesu.

Pozwana E. C. wносиła o oddalenie powództwa oraz obciążenie powoda kosztami procesu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w W. jest wierzycielem T. W. (1) z tytułu obowiązku zwrotu nienależnie pobranych płatności z tytułu wspierania gospodarowania na obszarach górskich i innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania, w tym kwoty 1434,64 zł z odsetkami od zaległości podatkowych od dnia 13 października 2010 r. do dnia zapłaty oraz kwoty 2865,92 zł z odsetkami od zaległości podatkowych od dnia 9 marca 2013 r. do dnia zapłaty (decyzje wraz z zpo k. 10 – 15, 23 – 28, upomnienie wraz z zpo k. 16 – 17, 29 – 30, administracyjne tytuły wykonawcze wraz z zpo k. 18 – 20, 31 – 33).

Prowadzone postępowanie egzekucyjne w administracji przeciwko dłużnikowi T. W. (1) było bezskuteczne (zawiadomienie k. 34).

W dniu 20 października 2016 r. T. W. (1) zawarł siostrą E. C. umowę darowizny udziału w wysokości 1/2 części we współwłasności nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w Mławie IV Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą KW (...) (wypis aktu notarialnego k. 35 - 27).

E. C., zawierając z T. W. (1) umowę darowizny nie widziała o zadłużeniu brata (bezsporne).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zebranych w sprawie dokumentów, mając na uwadze, że żadna ze stron nie kwestionowała ich mocy dowodowej.

Za bezsporne pomiędzy stronami Sąd uznał ponadto twierdzenia pozwanej E. C., że nie wiedziała w dacie zawierania umowy darowizny o zadłużeniu brata w stosunku do powoda, którym powód nie zaprzeczył.

Sąd zważył, co następuje:

W ocenie Sądu, powództwo Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w W. zasługuje na uwzględnienie.

Podstawę prawną żądania powodów w niniejszej sprawie stanowi przepis art. 527 § 1 kc, zgodnie z którym gdy wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć. Jeżeli wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli uzyskała korzyść majątkową osoba będąca w bliskim z nim stosunku, domniemywa się, że osoba ta wiedziała, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli (art. 527 § 3 kc). Ponadto, zgodnie z art. 528 kc, jeżeli wskutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika w pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową

bezpłatnie, wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną, chociażby osoba ta nie wiedziała i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Stosownie zaś do art. 529 kc, jeżeli w chwili darowizny dłużnik był niewypłacalny, domniemywa się, iż działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. To samo dotyczy wypadku, gdy dłużnik stał się niewypłacalny wskutek dokonania darowizny.

Celem tej instytucji jest zatem ochrona interesów wierzyciela na wypadek nielojalnego (nieuczciwego) postępowania dłużnika, który z pokrzywdzeniem wierzyciela wyzbywa się składników swego majątku na rzecz osoby trzeciej lub majątek ten obciąża, zaciągając kolejne zobowiązania i w ten sposób stwarza lub pogłębia stan swojej niewypłacalności. Konstrukcja ochrony pauliańskiej oparta jest na instytucji względnej bezskuteczności czynności prawnej dokonanej przez dłużnika z osobą trzecią z pokrzywdzeniem wierzyciela. Ochrona ta polega na możliwości zaskarżenia przez wierzyciela krzywdzącej go czynności prawnej celem uznania tej czynności za bezskuteczną względem niego. W razie uwzględnienia tego żądania przez sąd wierzyciel uzyskuje możliwość dochodzenia zaspokojenia od osoby trzeciej, będącej stroną czynności prawnej uznanej za bezskuteczną wobec skarżącego, z ograniczeniem do przedmiotów majątkowych, które wskutek zaskarżonej czynności wyszły z majątku dłużnika lub do niego nie weszły. Zapadły wyrok uwzględniający powództwo oparte na skardze pauliańskiej, ma charakter konstytutywny i wywołuje skutki ex tunc, a zaskarżona umowa w stosunku wierzyciela traktowana jest tak, jakby w ogóle nie była zawarta. Uznanie umowy za bezskuteczną jedynie wobec powoda (wierzyciela) oznacza, że umowa ta pozostaje ważna i nadal wywołuje zamierzone przez jej strony skutki prawne w takim zakresie, w jakim można to pogodzić z realizacją roszczeń wierzyciela.

W niniejszej sprawie przedmiotem skargi powoda jest czynność prawna w postaci umowy darowizny udziału wysokości 1/2 części we współwłasności nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w Mławie IV Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą KW (...) przez dłużnika T. W. (1) na rzecz E. C., jego siostry, zawarta dnia 20 października 2016 r.

Skuteczność żądania uznania czynności za bezskuteczną w stosunku do wierzyciela jest uwarunkowana w niniejszej sprawie spełnieniem wskazanej w art. 528 kc przesłanki o charakterze obiektywnym tj. uzyskanie przez osobę trzecią korzyści majątkowej bezpłatnie wskutek zawartej umowy darowizny.

Zgodnie z art. 527 § 2 kc, czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli wskutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności. W judykaturze przyjmuje się, że niewypłacalność dłużnika w rozumieniu art. 527 § 2 kc oznacza taki stan majątku dłużnika, w którym egzekucja nie może przynieść zaspokojenia wierzytelności pieniężnej przysługującej przeciwko temu dłużnikowi (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2000 r. w sprawie III CKN 554/98).

Jak wskazano powyżej, pozwana E. C. nie wiedziała o istnieniu zadłużenia swojego brata T. W. (1) w stosunku do powoda, jednakże okoliczność ta – w świetle treści art. 528 kpc – nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy z uwagi na nieodpłatny charakter czynności prawnej. Podkreślić również należy, że pozwana E. C. nie wykazała, do czego jest zobowiązana z mocy art. 6 kc, że dłużnik T. W. (2) w chwili zawierania umowy darowizny był, wbrew twierdzeniom powoda, wypłacany i po zawarciu umowy ten stan nie uległ zmianie, co w konsekwencji prowadziłoby do obalenia domniemania wynikającego z art. 529 kc, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela.

W związku z powyższym, Sąd uznał za bezskuteczną w stosunku do powoda Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w W. czynność prawną dokonaną w formie aktu notarialnego z dnia 20 października 2016 r. sporządzonego przez notariusza B. B. prowadzącą Kancelarię Notarialną w C. w postaci umowy darowizny udziału w wysokości 1/2 części we współwłasności nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w Mławie IV Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą KW (...) pomiędzy T. W. (1) a pozwaną E. C..

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 kpc, zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Sąd obciążył zatem obowiązkiem poniesienia kosztów procesu pozwaną E. C., zasądając na rzecz

powoda kwotę 2300,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym 1800,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, których wysokość Sąd ustalił stosownie do przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych przy uwzględnieniu wskazanej wartości przedmiotu sporu.